

Η
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
2ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε την 6^η Ιανουαρίου 2023 με την εξής σύνθεση: Κωνσταντίνος Τόλης Πρόεδρος, Χρυσάνθη Χαραλαμποπούλου Εισηγήτρια και Χρήστος Σώκος, Μέλη.

Για να εξετάσει την, από 30.11.2022, προδικαστική προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) – ΕΑΔΗΣΥ 1699/01.12.2022 της προσφεύγουσας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στην οδό ..., ..., ..., νομίμως εκπροσωπούμενης.

Κατά του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία ... (εφεξής αναθέτουσα αρχή), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Της παρεμβαίνουσας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στην ..., οδός ..., Τ.Κ. ..., νομίμως εκπροσωπούμενης.

Με την ανωτέρω προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα επιδιώκει, όπως ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 553/10.11.2022 απόφαση της Ο.Ε της αναθέτουσας αρχής, κατ' αποδοχή του, από 10.11.2022, πρακτικού (No2) της επιτροπής διενέργειας και αξιολόγησης του υπόψη διαγωνισμού. η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο του δημόσιου ανοικτού ηλεκτρονικού διαγωνισμού με τίτλο: «Δημιουργία Λευκώματος σε Έντυπη και Ηλεκτρονική Μορφή της Ιστορίας του ...», συνολικού προϋπολογισμού 60.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α 24%, με κριτήριο κατακύρωσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει βέλτιστης σχέσης ποιότητας τιμής (με αρ. πρωτ. ... διακήρυξη, συστημικός αριθμός Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ: ...).

Με την παρέμβαση, η παρεμβαίνουσα ζητεί, όπως απορριφθεί καθ' ολοκληρίαν η προδικαστική προσφυγή της προσφεύγουσας και όπως διατηρηθεί η ισχύς της προσβαλλόμενης πράξης, με την οποία, αφενός μεν, απορρίφθηκε η προσφορά της προσφεύγουσας, αφετέρου δε, έγινε δεκτή η δική της προσφορά, η οποία έλαβε τελικό βαθμό τεχνικής προσφοράς (Τ.Β.Τ.Π.) 100.

**Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφτηκε κατά τον Νόμο**

1. Επειδή, για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής προκύπτει πως έχει προσκομιστεί, ελεγχθεί και δεσμευτεί το υπ' αριθμ., ... ποσού εξακοσίων ευρώ 600,00€ αναλογούν Παράβολο υπέρ Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τα άρθρα 363 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 (Α' 147) και 5 παρ. 1 του Π.Δ. 39/2017 «Κανονισμός Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών ενώπιον της ΑΕΠΠ» (Α' 64) (εφεξής Κανονισμός).

2. Επειδή, η προσφεύγουσα άσκησε την, από 01.12.2022, Προδικαστική Προσφυγή της, με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης ΕΑΔΗΣΥ 1699/01.12.2022, με χρήση του τυποποιημένου εντύπου της Αρχής. όπως προβλέπεται από τα άρθρα 362 παρ. 2 του Ν. 4412/2016 και 8 παρ. 2 του Κανονισμού.

3. Επειδή, εμπρόθεσμα η προσφεύγουσα προσβάλλει την ως άνω πράξη, καθόσον η κατ' αυτής προδικαστική προσφυγή έχει κατατεθεί εντός της προθεσμίας που ορίζουν τα άρθρα 361 παρ. 1 περ. (α) Ν. 4412/2016 και 4 παρ. 1 περ. (α) του Κανονισμού. Σημειώνεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, με Θέμα 3ο: «Έγκριση Πρακτικού Νο2 του Δημόσιου Ηλεκτρονικού Ανοιχτού Δημόσιου Διαγωνισμού για την Δημιουργία Λευκώματος σε Έντυπη και Ηλεκτρονική Μορφή της Ιστορίας του ..., συνολικού ποσού 74.400,00€ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24% και ακύρωση της υπ' αριθμ. 322/2022 ΑΟΕ σε συμμόρφωση προς την 1396/2022 Απόφαση του 3ου Κλιμακίου της ΕΑΔΗΣΥ», αναρτήθηκε στον διαδικτυακό τόπο του επίμαχου διαγωνισμού (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ) στις 21.11.2022.

5. Επειδή, η προσφεύγουσα, που υπέβαλε την με αριθμό .....προσφορά στον εν θέματι διαγωνισμό, η οποία, σημειωτέον, είχε αρχικά απορριφθεί με την υπ' αριθμ. 322/28.06.2022 απόφαση της αναθέτουσας αρχής και εν συνεχεία, κατόπιν άσκησης της υπό ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1100/04.08.2022 προσφυγής, ζητήθηκαν από αυτήν πρόσθετες διευκρινίσεις, (ως διατάχθηκε με την υπ' αριθμ. 1386/2022 απόφαση της Αρχής) τις οποίες και παρείχε, με συνέπεια, η προσφορά της να κριθεί εκ νέου απορριπτέα, με την (νυν) προσβαλλόμενη απόφαση της αναθέτουσας αρχής, θεμελιώνει άμεσο, ενεστώζ και προσωπικό έννομο συμφέρον για την άσκηση της υπό

Αριθμός απόφασης: 140/2023

κρίση προσφυγής. Πιο συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι υφίσταται δυσχερώς επανορθώσιμη βλάβη, σύμφωνα με το άρθρο 360 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, καθόσον με την υπ' αριθμ. 553/2022 απόφαση της Ο.Ε της αναθέτουσας αρχής, μη νομίμως απορρίφθηκε εκ νέου η προσφορά της, παρά το γεγονός ότι η αναθέτουσα αρχή, σε συμμόρφωση με το διατακτικό της υπ' αριθμ. 1386/2022 απόφασης της ΕΑΔΗΣΥ, ζήτησε πρόσθετες διευκρινίσεις από αυτήν (οι οποίες και παρασχέθηκαν εμπροθέσμως στη λειτουργικότητα «Επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ), προς απόδειξη πλήρωσης του άρθρ. 2.2.5. της διακήρυξης και πιο συγκεκριμένα, προς απόδειξη του ότι έχει εκτελέσει πέντε (5) συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου (καταγραφή τοπικής και αυτοδιοικητικής ιστορίας), συνολικού ύψους τουλάχιστον 160.000,00€, προσκομίζοντας τα αντίτυπα των πέντε (5) αυτών συμβάσεων ή άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα (π.χ τιμολόγια, βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης κλπ).

6. Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 362 παρ. 3 του Ν. 4412/2016 και του άρθρου 7 του ΠΔ 39/2017, η ασκηθείσα παρέμβαση κατατέθηκε εμπρόθεσμα (09.12.2022), ήτοι, εννέα (09) ημέρες μετά την κοινοποίηση της προδικαστικής προσφυγής στις 30.11.2022 στους λοιπούς προσφέροντες, σκοπεί δε στην απόρριψη της εν λόγω προσφυγής, καθόσον η παρεμβαίνουσα προδήλως ευνοείται από τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης, με την οποία, αφενός μεν, απορρίφθηκε η προσφορά της προσφεύγουσας, αφετέρου δε, έγινε δεκτή η δική της προσφορά, η οποία έλαβε τελικό βαθμό τεχνικής προσφοράς (Τ.Β.Τ.Π.) 100. Ως εκ τούτου, ασκείται παραδεκτώως και πρέπει να εξετασθεί περαιτέρω, κατ' ουσίαν από την Αρχή.

7. Επειδή, στο από 14.12..2022 έγγραφο απόψεων της αναθέτουσας αρχής αναφέρονται σε σχέση με την υπό κρίση 2η προσφυγή τα εξής: «[...] *Επί του 1^{ου} λόγου: Ως προς τον πρώτο λόγο της προδικαστικής προσφυγής, σημειώνουμε ότι ζητήθηκαν συμπληρωματικές διευκρινίσεις από την προσφεύγουσα, οι οποίες αφορούσαν στην οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης. Οι διευκρινίσεις απαντήθηκαν εμπροθέσμως μέσω της λειτουργικότητας της "Επικοινωνίας" του ηλεκτρονικού διαγωνισμού στο ΕΣΗΔΗΣ. Από τα συμπληρωματικά έγγραφα που προσκομίστηκαν δεν προέκυπτε η πλήρωση των απαιτήσεων*

Αριθμός απόφασης: 140/2023

της παρ. 2.2.5 της Διακήρυξης, σύμφωνα με την οποία οι οικονομικοί φορείς θα έπρεπε να καταθέσουν πέντε (5) συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου, ήτοι καταγραφή τοπικής και αυτοδιοικητικής ιστορίας, αποδεικνυόμενων από αντίτυπα των πέντε έργων. Το συνολικό ύψος των συμβάσεων αυτών θα έπρεπε να ήταν ύψους τουλάχιστον 160.000,00 € - “επί ποινή αποκλεισμού”. Από τις βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης και τα τιμολόγια που προσκομίστηκαν, η Επιτροπή Διαγωνισμού συνήγαγε ότι τα δικαιολογητικά αφορούσαν οκτώ (8) διαφορετικά έργα, από τα οποία τα πέντε (5) με τη μεγαλύτερη οικονομική αξία, δεν πληρούσαν το χρηματοοικονομικό κριτήριο της παρ. 2.2.5 της Διακήρυξης. Επιπλέον, από τα προσκομισθέντα δικαιολογητικά, δεν προκύπτει ότι το έργο με τίτλο “ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ...” καθώς και η συλλεκτική έκδοσή του, αποτελούν ένα ενιαίο έργο που θα έπρεπε να υπολογιστεί αθροιστικά η οικονομική τους αξία. Άλλωστε, δεν έγινε καμία τέτοια αναφορά στα συμπληρωματικά έγγραφα που ζητήθηκαν για αποσαφηνίσεις και θα ήταν καθοριστικά για το αν θα αποκλειστούν ή θα προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο της διαδικασίας. Σημειώνουμε επίσης ότι ούτε στην αρχική κατάθεση των δικαιολογητικών τους ήταν ξεκάθαρη η εικόνα τους, ώστε να αξιολογηθεί η καταλληλότητα της προσφορά τους, αλλά εν τέλει ούτε και στην μετέπειτα υποβολή των διευκρινίσεων που ζητήθηκαν, γεγονός που συντελεί στην συνεχή καθυστέρηση της ολοκλήρωσης του διαγωνισμού. Επιπροσθέτως, στον ισχυρισμό ότι η Αναθέτουσα Αρχή είχε προγενέστερα αποδεχθεί τον “Πίνακα Έργων Οικονομικής και Χρηματοοικονομικής Επάρκειας” από το 28-06-2022 πρακτικό της Επιτροπής Διαγωνισμού, θα θέλαμε να καταστήσουμε σαφές ότι δεν έγινε η οποιαδήποτε αξιολόγηση περί πλήρωσης του κριτηρίου 2.2.5 της Διακήρυξης, αλλά απλή αναφορά για το τι είχε καταθέσει η προσφεύγουσα. Μάλιστα, στις απόψεις μας που είχαν κατατεθεί από 25/08/2022 στην πρώτη προδικαστική προσφυγή της εν λόγω εταιρείας, είχαμε περιγράψει στις παρατηρήσεις μας τις πλημμέλειες ότι δεν έχουν προσκομιστεί οι απαιτούμενες συμβάσεις, ούτε είχε αποδειχθεί ο βάσιμος λόγος για τον οποίο δεν κατέθεσε αυτές (όπως υποχρεούνταν από τη διακήρυξη). Ωστόσο δεν είχε απορριφθεί για τον συγκεκριμένο λόγο στο παρόν στάδιο (!), απλά το θέταμε σαν παρατήρηση. Στη συνέχεια, αφού ζητήθηκαν συμπληρωματικά οι συμβάσεις αυτές, (οι οποίες δεν υπήρχαν γιατί αφορούσαν παραδοτέα σε ιδιωτικούς φορείς), κρίθηκε με τα καινούρια

Αριθμός απόφασης: 140/2023

δεδομένα ότι ο Πίνακας δεν κάλυπτε, ούτε υπερκάλυπτε τα απαιτούμενα από τη διακήρυξη στοιχεία, ούτε φυσικά μπορούσε να γίνει αποδεκτός για τους λόγους που αναφερθήκαμε παραπάνω. Η Αναθέτουσα Αρχή εξάλλου έχει το δικαίωμα σε οποιοδήποτε στάδιο να ζητά συμπληρωματικά στοιχεία ή διευκρινίσεις και να προβεί σε απόρριψη της προσφοράς, εάν τα παρεχόμενα στοιχεία κρίνονται ανακριβή ή μη ικανοποιητικά. Για το συγκεκριμένο λόγο, θα θέλαμε να σημειώσουμε ότι οι απόψεις μας δεν έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν όπως αυτές αναφέρονται στο πρακτικό Νο 2 ελέγχου δικαιολογητικών συμμετοχής – τεχνικών προσφορών με ημερομηνία 10/11/2022, του ηλεκτρονικού δημόσιου ανοικτού διαγωνισμού, με συστημικό αριθμό ....

2. Επί του 2^{ου} λόγου: Σχετικά με τον 2^ο λόγο της προδικαστικής προσφυγής, η Επιτροπή Διαγωνισμού κάλεσε την προσφεύγουσα να προσκομίσει συμπληρωματικά στοιχεία και συγκεκριμένα συμβάσεις ή, ελλείψει αυτών, έγγραφα που να τεκμηριώνουν την χρηματοοικονομική επάρκειά της για συγκεκριμένα έργα, που δεν είχαν κατατεθεί οι ζητούμενες συμβάσεις στα αρχικά δικαιολογητικά. Η προσφεύγουσα υπέβαλε βεβαιώσεις, υπεύθυνες δηλώσεις καλής εκτέλεσης και τιμολόγια για να τεκμηριώσει την επάρκεια αυτών, καθότι δεν είχε τις απαιτούμενες συμβάσεις, επειδή τα έργα αφορούσαν παραδοτέα σε ιδιωτικούς φορείς. Σημειώνουμε ότι τα δικαιολογητικά που κατατέθηκαν έγιναν δεκτά, απλά με οποιονδήποτε συνδυασμό των ποσών δεν προέκυπτε η ζητούμενη επάρκεια 160.000,00 € για τον υπόψη διαγωνισμό και άρα δεν τεκμηριώνονταν επαρκώς οι ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής. Συνεπώς, δεν γίνεται κατανοητός ο δεύτερος λόγος, κατά τον οποίο ισχυρίζονται ότι δεν ζητήθηκαν οι απαραίτητες διευκρινίσεις εκ μέρους της Επιτροπής.».

8. Επειδή, στις 19.12.2022 η προσφεύγουσα υπέβαλε εμπροθέσμως υπόμνημα, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 του Ν. 4412/2016, ως τροποποιήθηκε και ισχύει, το οποίο ελήφθη υπόψη από την Αρχή.

9. Επειδή, από την επισκόπηση του συνόλου των στοιχείων της εξεταζόμενης υπόθεσης, προκύπτουν τα ακόλουθα: Με την υπ' αριθμ. 1386/2022 απόφαση της Αρχής, που εκδόθηκε επί της προγενέστερης υπό ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1100/04.08.2022 προσφυγής της (νυν) προσφεύγουσας, είχε κριθεί ότι η αναθέτουσα αρχή έπρεπε να προσφύγει στη διαδικασία του

Αριθμός απόφασης: 140/2023

άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και να καλέσει την προσφεύγουσα προς παροχή σχετικών διευκρινήσεων πριν αποφασίσει τον αποκλεισμό της από τη συνέχεια της διαδικασίας. Επομένως έκανε δεκτή εν μέρει την προσφυγή και ακύρωσε την 322/28.06.2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της Αναθέτουσας Αρχής Εν συνεχεία, ήτοι, στο πλαίσιο της επαναξιολόγησης της επίμαχης προσφοράς, που διατάχθηκε με την ανωτέρω απόφαση της Αρχής, η οικεία αναθέτουσα αρχή απέστειλε στην προσφεύγουσα το, από 12.10.2022, αίτημα παροχής διευκρινίσεων και συμπληρωματικών στοιχείων, κατά το άρθρο 102 του ν. 4412/2016, ζητώντας από αυτήν να προσκομίσει: α) τις συναφθείσες συμβάσεις για τα έργα που επικαλείται στον «Πίνακα Ανάλογων Έργων» της προσφοράς της, β) διευκρινίσεις ως προς το ακριβές ποσό των συμβάσεων που αφορούν σε έρευνα, συγγραφή, επιμέλεια και σελιδοποίηση για το έργο «...», καθώς και για το έργο «Προβολή και προώθηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής του ...», γ) διευκρινίσεις ως προς το ακριβές αντικείμενο εργασίας – αρμοδιότητες - καθήκοντα του κάθε μέλους της ομάδας έργου της προσφεύγουσας σε σχέση με το αντικείμενο της διακήρυξης και δ) επίσημη μετάφραση του πτυχίου του μέλους της ομάδας έργου, κ. ..., στα ελληνική γλώσσα, σύμφωνα με τον όρο 2.1.4. της διακήρυξης. Σε απάντηση του ως άνω αιτήματος, η προσφεύγουσα απέστειλε το, από 20.10.2022, έγγραφο παροχής διευκρινίσεων, όπου: α) Ως απάντηση στο ζητούμενο υπό α' στοιχείο, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι για τα έργα με τίτλο: «...», «ΤΟ ΕΡΓΟ ...» και «ΤΟ ΕΡΓΟ ...» δεν διαθέτει συμβάσεις, διότι παραδόθηκαν σε πελάτες – φορείς του ιδιωτικού τομέα, οπότε αντ' αυτών, προσκομίζει: i) για το έργο: «...», υπεύθυνη δήλωση της συνεργαζόμενης, με την προσφεύγουσα εταιρεία, εταιρείας με την επωνυμία «ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ...» (στην οποία ανήκει το έργο), όπου βεβαιώνεται ότι το έργο αυτό εκτελέστηκε ορθώς, καθώς και το υπ' αρ. ΤΠΕ ... τιμολόγιο και ii) για τα έργα: «ΤΟ ΕΡΓΟ ...» και «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», την με αρ. πρωτ. .../31.12.2020 βεβαίωση καλής εκτέλεσης από τον ιδιωτικό φορέα «...», το υπ' αριθμ. ΤΠΕ 000.../21.06.2017 τιμολόγιο, καθώς και αντίγραφο εκτύπωσης των κινήσεων του λογαριασμού όψεως της εκδότριας, από το οποίο προκύπτει η εξόφληση. β) Ως απάντηση στο ζητούμενο υπό β' στοιχείο, η προσφεύγουσα διευκρίνισε ότι, εφ' όσον με την υπ' αριθμ. 1386/2022 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, κρίθηκε ότι οι δηλωθείσες συμβάσεις είναι «συναφείς

Αριθμός απόφασης: 140/2023

με το ζητούμενο στον εν λόγω όρο και το συνολικό ύψος αυτών καλύπτει την ζητούμενη αξία τουλάχιστον 160.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.) είναι προφανές ότι πληρούμε την επίμαχη απαίτηση». Περαιτέρω, η εταιρεία μνημονεύει ότι από τα στοιχεία που διαθέτει δεν προκύπτει κάποιος επιμερισμός του ποσού που αφορά σε έρευνα, συγγραφή, επιμέλεια και σελιδοποίηση καθώς και ότι, σε κάθε περίπτωση, «... οι επιμέρους εργασίες (έρευνα, συγγραφή, επιμέλεια, σελιδοποίηση) σχετίζονται όλες με το τελικό αποτέλεσμα της εκάστοτε επικαλούμενης σύμβασης, το οποίο αφορά στην καταγραφή της τοπικής και αυτοδιοικητικής ιστορίας, ως ζητείται με τον οικείο όρο.» γ) Ως απάντηση στο ζητούμενο υπό γ στοιχείο, η προσφεύγουσα παρέθεσε σχετικό διευκρινιστικό πίνακα. δ) Ως απάντηση στο ζητούμενο υπό δ στοιχείο, η προσφεύγουσα υπέβαλε εκ νέου το βασικό πτυχίο της .... ως ιστορικού, καθώς και επίσημη μετάφραση του μεταπτυχιακού της στην ελληνική γλώσσα.

Μετά την παροχή των ως άνω διευκρινίσεων, η αναθέτουσα αρχή απέρριψε εκ νέου την επίμαχη προσφορά, καθόσον έκρινε ότι δεν πληρούται ο όρος 2.2.5. της διακήρυξης, διότι δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη ο συνολικός προϋπολογισμός και των οχτώ (8) συμβάσεων που δήλωσε η εταιρεία στην προσφορά της. Και τούτο, διότι, κατά το σαφές γράμμα του ως άνω άρθρου, προκειμένου να αποδειχθεί η πλήρωση του επίμαχου κριτηρίου επιλογής (οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια), δεν μπορούν νομίμως να αξιολογηθούν και να προσμετρηθούν περισσότερες από πέντε (5) συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου, ως ακριβώς ορίζεται στο άρθρο αυτό. Συναφώς, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι κατά το σαφές γράμμα του άρθρου 2.2.5. της διακήρυξης, δεν είναι, εν προκειμένω, επιτρεπτή η επίκληση «...ούτε περισσότερων αλλά ούτε φυσικά και λιγότερων συμβάσεων ή αντίστοιχων αποδεικτικών εγγράφων από τον κλειστό αριθμό των πέντε (5) που ρητώς μνημονεύεται στον όρο της Διακήρυξης. Αυτή ήταν, εξ' αρχής, και η κρίση της Αναθέτουσας Αρχής, η οποία εναρμονίζεται τόσο με την ενδεδειγμένη γραμματική ερμηνεία των όρων της Διακήρυξης, όσο και με τον σκοπό για την θέσπιση του κριτηρίου του όρου 2.2.5 της Διακήρυξης, ο οποίος, σε κάθε περίπτωση, δεν καταλείπει περιθώριο για κανενός τύπου ασάφεια ή παρερμηνεία.».

Για τους ανωτέρω αναφερόμενους λόγους, η αναθέτουσα αρχή (προ της εκ νέου απόρριψης της υπό εξέταση προσφοράς), έλαβε υπόψη της μόνο

Αριθμός απόφασης: 140/2023

τα κάτωθι πέντε (5) από τα οχτώ (8) έργα που δήλωσε η προσφεύγουσα. Ήτοι, έλαβε υπόψη της το έργο: «...», οικονομικής αξίας 63.000,00€, το έργο «...», οικονομικής αξίας 16.509,43€, ένα μέρος του έργου της ..., οικονομικής αξίας 24.965,42€, το έργο της τουριστικής προβολής του ..., οικονομικής αξίας 22.468,84€ και το έργο για το μουσείο ..., οικονομικής αξίας 18.059,52€. Συνεπώς, κατόπιν διαπίστωσης ότι το άθροισμα της αξίας των ανωτέρω πέντε (5) μεγαλύτερων συμβάσεων που δήλωσε η εταιρεία στην προσφορά της, ανέρχεται μόλις στο ποσό των 145.003,21€, ήτοι, υπολείπεται του ζητούμενου στο άρθρο 2.2.5 ποσού των 160.000,00 πλέον ΦΠΑ, η αναθέτουσα αρχή έκρινε ότι η προσφορά της προσφεύγουσας είναι απορριπτέα, ως αποκλίνουσα από απαραίτατους όρους της διακήρυξης (βλ. προσβαλλόμενη υπ' αριθμ. 553/2022 πράξη). Θα πρέπει στο σημείο αυτό να επισημανθεί ότι ο υπόψη Δήμος προσμέτρησε μόνο το ένα έργο της ... και όχι τα άλλα δύο παρόμοια έργα που δηλώθηκαν από την προσφεύγουσα, διότι ως ορθώς υποστηρίζει: i) το έργο με τίτλο: «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», οικονομικής αξίας 24.965,42€ (πλέον ΦΠΑ), ii) το έργο με τίτλο: «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», οικονομικής αξίας 10.032,83€ (πλέον ΦΠΑ) και iii) το έργο με τίτλο: «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», οικονομικής αξίας 10.000€ (πλέον ΦΠΑ), δεν αποτελούν ένα (1) ενιαίο έργο, αλλά τρία (3) διαφορετικά έργα, αφού συνοδεύονται από τρία (3) διαφορετικά τιμολόγια, με διαφορετικό ποσό αναφοράς και διαφορετική ημεροχρονολογία μεταξύ τους.

Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι τα ως άνω τρία (3) έργα αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο, που απλώς επιμερίζεται σε τρία παραδοτέα που αφορούν στο ίδιο έργο και επομένως, ο ... θα έπρεπε να είχε λάβει υπόψη του τα ανωτέρω τρία έργα, ως ένα ενιαίο έργο της ..., συνολικής αξίας 44.998,25 ευρώ. Επομένως, προκειμένου να διαπιστωθεί η πλήρωση της επίμαχης οικονομικής απαίτησης του άρθρου 2.2.5. (160.000,00 €), η αναθέτουσα αρχή θα έπρεπε, κατά την άποψη της προσφεύγουσας, να αθροίσει το ως άνω ποσό των 44.998,25€, μαζί με τα υπόλοιπα τέσσερα (4) έργα που δήλωσε στην προσφορά της, δηλαδή το ..., οικονομικής αξίας 63.000,00€, το ..., οικονομικής αξίας 16.509,43€, τον οδηγό για τον ..., οικονομικής αξίας 22.468,84€ και το ..., οικονομικής αξίας 18.059,52€, γιατί στην περίπτωση αυτή, το συνολικό ύψος των ως άνω πέντε (5) εκτελεσθέντων συμβάσεων ανέρχεται στο ποσό των 165.036,04€ και επομένως, υπερκαλύπτει το

Αριθμός απόφασης: 140/2023

ζητούμενο στο άρθρο 2.2.5. ποσό των 160.000,00€ πλέον ΦΠΑ. Τέλος, η προσφεύγουσα αναφέρει ότι το έργο: «Προμήθεια Λευκώματος για το έργο: ....», έχει δηλωθεί ως εκ του περισσού στην προσφορά της και επομένως, δεν χρειάζεται να συμπεριληφθεί στους ως άνω υπολογισμούς.

Σε σχέση με τους εκατέρωθεν διατυπωθέντες ισχυρισμούς, λεκτέα είναι τα εξής: Πρέπει να επισημανθεί ότι από τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 75 του ν. 4412/2016, προκύπτει εναργώς ότι, οι αναθέτουσες αρχές, πριν από την ανάθεση μιας δημόσιας σύμβασης, δύνανται να ελέγχουν την «ικανότητα» των οικονομικών φορέων για την εκτέλεση της σύμβασης, εισάγοντας στη διακήρυξη τα περιοριστικώς αναφερομένα στην εν λόγω διάταξη κριτήρια επιλογής αυτών, ήτοι σε σχέση με: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Περαιτέρω, κατά τη διαδικασία προσδιορισμού των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων θα πρέπει να τηρούνται οι βασικές αρχές που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο, ιδίως της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής κάθε είδους άμεσων ή έμμεσων διακρίσεων. Επομένως, τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής διαμορφώνονται με γνώμονα τις αρχές της αναλογικότητας και της χρηστής δημοσιονομικής διοίκησης στο πλαίσιο του ελεύθερου και αποτελεσματικού ανταγωνισμού (βλ. και A.S. Graelis, “Public Procurement and the EU Competition Rules” (Hart 2015, 2η εκδ.) 6.II.A.vii) και κρίνονται με βάση την συγκεκριμένη υπό ανάθεση σύμβαση και όχι *in abstracto* (βλ. κατ’ αναλογία Δ. Ράικο, Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων, Β΄ έκδοση, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2017, σελ. 410 επ.). Περαιτέρω, ως έχει κριθεί νομολογιακά, είναι νόμιμη η πρόβλεψη στην διακήρυξη μίας τουλάχιστον παράδοσης συναφούς κατά την φύση και τον προϋπολογισμό αγαθού, ως ελάχιστου κριτηρίου τεχνικής καταλληλότητας του ενδιαφερόμενου να μετάσχει στον διαγωνισμό και επίσης ότι η ειδική εμπειρία αποδεικνύεται από εκτελεσμένες συμβάσεις, ο αριθμός των οποίων και ο καθορισμός του ορίου του συνολικού προϋπολογισμού αυτών εξειδικεύεται συγκεκριμένα στη διακήρυξη από την αναθέτουσα αρχή (βλ. ΣΤΕ ΕΑ 1184/2009).

Εξάλλου, στο άρθρο 2.2.5. («Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια») της ένδικης διακήρυξης ορίζεται ότι: «Όσον αφορά την οικονομική

Αριθμός απόφασης: 140/2023

και χρηματοοικονομική επάρκεια για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να καταθέσουν πέντε (5) συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου, ήτοι καταγραφή τοπικής και αυτοδιοικητικής ιστορίας, αποδεικνυόμενων από αντίτυπα των πέντε έργων. Το συνολικό ύψος των συμβάσεων αυτών θα πρέπει να είναι ύψους τουλάχιστον 160.000,00€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ. Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα ανωτέρω δικαιολογητικά, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο κατάλληλο έγγραφο. Σε περίπτωση ένωσης οικονομικών φορέων, οι παραπάνω ελάχιστες απαιτήσεις καλύπτονται αθροιστικά από τα μέλη της ένωσης». Από τη σαφή γραμματική διατύπωση του άρ. 2.2.5 της διακήρυξης, που δεν καταλείπει αμφιβολίες επί του περιεχομένου του στον μέσο επιμελή οικονομικό φορέα, ως η έννοια αυτή έχει ερμηνευθεί από το ΔΕΕ, προκύπτει ότι, ως βασίμως υποστηρίζει ο Δήμος και ο παρεμβαίνων, θα πρέπει να δηλωθούν και να κατατεθούν αποκλειστικά πέντε - και όχι τουλάχιστον πέντε συμβάσεις – αποκλειόμενης έτσι της δυνατότητας σώρευσης πλείονων (ήτοι, άνω των 5) συμβάσεων, προς απόδειξη πλήρωσης του επίμαχου κριτηρίου επιλογής (οικονομική επάρκεια). Λαμβανομένου υπόψη ότι δεν ήταν, εν προκειμένω, επιτρεπτή η σώρευση περισσότερων από τις ρητά ορισθείσες πέντε συμβάσεις ανάλογου περιεχομένου, δεν δύναται να αξιολογηθεί το επιπλέον που δηλώθηκε από την προσφεύγουσα. Επομένως, οι πλείονες των 5 συμβάσεις που δηλώθηκαν από την εταιρεία, ουδεμία επιρροή δύνανται νομίμως να ασκήσουν ως προς την πλήρωση ή μη του επίμαχου όρου.

Ενόψει των ανωτέρω αναφερόμενων, η πλήρωση του κριτηρίου της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας των συμμετεχόντων στην ένδικη διαδικασία δεν δύναται να προκύπτει από τη σώρευση περισσότερων από πέντε συμβάσεων, ως αβασίμως ισχυρίζεται ο προσφεύγων και τούτο διότι, η εν λόγω δυνατότητα έχει σαφώς αποκλειστεί από τα έγγραφα του υπόψη διαγωνισμού (βλ. εξ αντιδιαστολής, υπ' αριθμ. 1647/2021, 492/2020 και 791_792/2020 αποφάσεις ΑΕΠΠ). Ως ήδη αναφέρθηκε, μόνο εάν είχε τεθεί στον όρο 2.2.5 της διακήρυξης, η φράση «τουλάχιστον πέντε», θα μπορούσε ο υποψήφιος να επικαλεσθεί περισσότερες από πέντε συμβάσεις, οι οποίες, ωστόσο, κατ' άθροισμα της οικονομικής τους αξίας, θα έπρεπε

Αριθμός απόφασης: 140/2023

οπωσδήποτε (και στην περίπτωση αυτή) να ισούνται με το ζητούμενο στην προκείμενη περίπτωση ποσό των 160.000,00 ευρώ. Καταληκτικά και λαμβανομένης υπόψη της προαναφερθείσας εθνικής και ενωσιακής νομολογίας, κρίνεται ότι στην εξεταζόμενη περίπτωση η προσφεύγουσα δεν δύναται να επικαλεσθεί περισσότερες από πέντε (5) αναθέσεις συμβάσεων, διότι η οικεία αναθέτουσα αρχή έχει αποκλείσει τη δυνατότητα αυτή, βάσει όρων που είναι συνδεδεμένοι και ανάλογοι με το αντικείμενο και με τον σκοπό της επίμαχης δημόσιας σύμβασεως (βλ. σχετικώς υπόθεση C-387/14, Esaprojekt Sp. z.o.o κατά Województwo Łódzkie, σκ. 82-88).

Ειδικά, ως προς το ζήτημα του συνυπολογισμού (ή μη) των τριών έργων ..., ως ενιαίου έργου, λεκτέα είναι τα εξής: Από την επισκόπηση της επίμαχης προσφοράς, προκύπτει ότι για την πλήρωση του ως άνω κριτηρίου επιλογής, η προσφεύγουσα δήλωσε στον «Πίνακα Ανάλογων Έργων» της προσφοράς της οχτώ (8) έργα και αντίστοιχα, προσκόμισε τιμολόγια, συμβάσεις και βεβαιώσεις καλής εκτέλεσης για τα οχτώ (8) αυτά έργα, που είναι τα κάτωθι:

- Το έργο με τίτλο «...» σε έκδοση στην ελληνική γλώσσα και σε έκδοση στην αγγλική γλώσσα, οικονομικής αξίας 63.000,00€ πλέον ΦΠΑ.
- Το έργο με τίτλο «...», οικονομικής αξίας 16.509,43€ πλέον ΦΠΑ.
- Το έργο με τίτλο «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», για το οποίο υποβλήθηκε από την προσφεύγουσα τιμολόγιο οικονομικής αξίας 24.965,42€ πλέον ΦΠΑ.
- Το έργο με τίτλο «...», για το οποίο υποβλήθηκε από την προσφεύγουσα τιμολόγιο, οικονομικής αξίας 10.032,83€ πλέον ΦΠΑ.
- Το έργο με τίτλο «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», οικονομικής αξίας 10.000€ πλέον ΦΠΑ.
- Το έργο με τίτλο «ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ: ...», οικονομικής αξίας 8.400€ πλέον ΦΠΑ.
- Το έργο με τίτλο «ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ... (ΟΔΗΓΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ, DVD, ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΥΛΙΚΟΥ ΣΕ ΙΣΤΟΤΟΠΟΥΣ, ΦΥΛΛΑΔΙΑ, ΑΦΙΣΕΣ, ΛΟΓΟΤΥΠΟ, FOLDER, ΜΠΛΟΚ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ, ΣΤΥΛΟ, USB, ΔΙΑΜΟΝΗ - ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗ, CATERING, ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ), οικονομικής αξίας 22.468,84€ πλέον ΦΠΑ.

Αριθμός απόφασης: 140/2023

- Το έργο με τίτλο «ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ, ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΒΙΒΛΙΟΔΕΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ...», οικονομικής αξίας 18.059,52€ πλέον ΦΠΑ.

Ωστόσο, από την επισκόπηση των στοιχείων που υπέβαλε η προσφεύγουσα για τα επίμαχα τρία έργα της γαλλικής επιστημονικής αποστολής, προκύπτουν τα εξής: α) Για το έργο «ΤΟ ΕΡΓΟ ...», προσκομίστηκε το υπ' αρ. ΤΠΕ 000... από 21.06.2017 τιμολόγιο της εταιρείας με την επωνυμία «...» προς τον ιδιωτικό φορέα «...», καθώς επίσης και το υπ' αρ. ΤΠΕ 000... από 21.06.2017 τιμολόγιο της εταιρείας με την επωνυμία «...» προς τον ιδιωτικό φορέα «...». β) Για το έργο «ΤΟ ΕΡΓΟ ...» προσκομίστηκε το από 24.10.2017 υπ' αρ. ΤΠΕ 00... τιμολόγιο της εταιρείας με την επωνυμία «ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ...» προς τον ιδιωτικό φορέα «...». Επομένως, βάσει όσων προαναφέρθηκαν, τόσο σε σχέση με την ερμηνεία του άρθρου 2.2.5 - στο οποίο ρητώς και σαφώς ζητείται η δήλωση και η προσκόμιση μόνο πέντε (5) συμβάσεων - όσο και σε σχέση με τα συγκεκριμένα πέντε έργα που ελήφθησαν υπόψη από την αναθέτουσα αρχή, για τον υπολογισμό του ποσού των 160.000,00 ευρώ, ως ζητείται στο άρ. 2.2.5. της διακήρυξης, γίνεται, εν προκειμένω, δεκτό ότι από κανένα από τα προσκομιζόμενα δικαιολογητικά της προσφεύγουσας δεν προέκυψε ότι τα ως άνω τρία (3) έργα της ... προσκομίσθηκαν στο πλαίσιο μίας σύμβασης ή ενός - εν γένει - παραδοτέου και ως εκ τούτου, ορθώς δεν θεωρήθηκαν ως μια ενιαία σύμβαση (ως ενιαίο έργο) στον «Πίνακα Ανάλογων Έργων», που υπέβαλε η προσφεύγουσα, όπως βασίμως ισχυρίζεται και η αναθέτουσα αρχή, απορριπτομένων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Απορριπτέος κρίνεται και ο επιμέρους ισχυρισμό της προσφεύγουσας, ότι, ακόμη και στο πλαίσιο της επίμαχης διαδικασίας παροχής διευκρινίσεων, θα ήταν επιτρεπτό, δυνάμει του άρθρ. 102 του ν. 4412/2016, ως ισχύει, να ζητηθούν ακόμη περισσότερες διευκρινίσεις.

Τέλος, επισημαίνεται ότι απαραδέκτως προβάλλεται από την προσφεύγουσα ότι με την υπ' αριθμ. 1386/2022 απόφαση της ΕΑΔΗΣΥ, κρίθηκε ότι οι εκ μέρους της δηλωθείσες συμβάσεις πληρούν την απαίτηση της ζητούμενης στο άρθρ. 2.2.5. αξίας των «τουλάχιστον 160.000 ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.)». Και τούτο, διότι με την ανωτέρω απόφαση της Αρχής κρίθηκε μεν ότι οι δηλωθείσες από την προσφεύγουσα οχτώ (8) συμβάσεις παρίστανται καταρχάς συναφείς με το υπό ανάθεση αντικείμενο, ωστόσο ουδεμία κρίση διατύπωσε ως προς το εάν το άθροισμα της οικονομικής αξίας

Αριθμός απόφασης: 140/2023

των πέντε (5) εκ των οχτώ (8) συμβάσεων που δηλώθηκαν στον «Πίνακα Ανάλογων Έργων» της προσφοράς της, ανέρχεται στο ρητώς ζητούμενο στο άρθρο 2.2.5 ποσό των 160.000,00 ευρώ. Για τον λόγο, εξάλλου, αυτόν, με την ως άνω απόφαση της Αρχής, χορηγήθηκε στον ... η δυνατότητα να ζητήσει την παροχή πρόσθετων στοιχείων από την προσφεύγουσα, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο το άθροισμα των πέντε (μόνο) εκ των οχτώ εκ μέρους της δηλωθέντων συμβάσεων, ανάλογου αντικειμένου (βλ. ανωτέρω ανάλυση), ανέρχεται στο ποσό που ορίζεται στο επίμαχο άρθρο 2.2.5. της διακήρυξης. Εξάλλου, με την προγενέστερη υπ' αριθμ. 322/28.06.2022 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του υπόψη Δήμου, επί της οποίας ασκήθηκε η υπό ΓΑΚ ΕΑΔΗΣΥ 1100/04.08.2022 προσφυγή, η προσφορά της προσφεύγουσας είχε απορριφθεί, διότι: α) κάποια εκ των δηλωθέντων έργων είχαν κριθεί ως μη συναφή με το προκηρυσσόμενο αντικείμενο και β) το έργο ...είχε δήθεν εκτελεστεί προ της κρίσιμης τριετίας (2018, 2019, 2020) του άρ. 2.2.6. («Τεχνική και επαγγελματική ικανότητα») της διακήρυξης.

10. Επειδή, κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή θα πρέπει να απορριφθεί και αντίστοιχα, θα πρέπει να γίνει δεκτή η ασκηθείσα παρέμβαση.

11. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, θα πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρο 363 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 και άρθρο 5 παρ. 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Διατάσσει την κατάπτωση του προσκομισθέντος παραβόλου, ποσού εξακοσίων ευρώ (600,00 €).

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 6^η Ιανουαρίου 2023 και εκδόθηκε την 25^η Ιανουαρίου 2023, στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΟΛΗΣ

ΜΑΡΙΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ